

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1905. Andra Kammaren. N:o 36.

Onsdagen den 5 april.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades de vid kammarens sammanträde den 29 nästlidne mars förda protokollen.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. *E. F. W. Meyer* aflämnade Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse af §§ 2 och 8 i lagen angående köttbesiktning och slakthus den 22 december 1897.

Den kungl. propositionen bordlades på begäran.

§ 3.

Föredrogs för remiss till utskott Kungl. Maj:ts & kammarens *Remiss af en* bord hvilande proposition med förslag till lag om ändring i 19 och *proposition.* 25 kap. strafflagen.

Därvid anförde:

Herr Branting: Herr talman, mina herrar! Vi skrifva i dag den 5 april; om något öfver en vecka börjar påskloftet, och sedan återstår det något öfver två veckor — icke fullt tre — af Riksdagens ordinarie arbetstid. Under dessa få veckor hafva vi att afgöra bland de så kallade stora frågorna frågan om bränvinsmedlens fördelning, om väglagen, om sockret, om maldrycksbeskattningen, och sist, men naturligen icke minst, den största af dem alla: rösträttsfrågan. Därtill komma en mängd andra ärenden af större eller mindre vikt. Inför en sådan riksdagssituation är det, som Kungl. Maj:t funnit lämpligt att nu framföra till Riksdagens pröfning och eventuella antagande och genompiskande i största hast en undantagslag gentemot vissa klasser af befolkningen.

En och annan tänker nu helt visst i sitt stilla sinne, att detta ord »undantagslag» naturligen är en socialistisk öfverdrift. Jag ber
Andra Kammarens Prot. 1905. N:o 36.

Remiss af en proposition. då den, som så tänker, att taga del af den reservation mot det nu framlagda lagändringsförslaget, som vid dettas behandling i högsta domstolen afgifvits af justitierådet Silfverstolpe. Gentemot den lagändring, som går ut på införandet af bestämmelse om, att vid brytande af arbetsaftal på sådant sätt, att därpå kan uppstå fara och våda för människors lif, hälsa eller egendom, skulle inträffa straffpåföljd, framhåller han, att hittills har i svensk lagstiftning brott mot arbetsaftal uteslutande ansetts böra medföra *civilrättslig* påföljd. Han hade kunnat tillägga, att samma uppfattning i hufvudsak delas af lagstiftningen i alla de stora industriländerna, England, Tyskland, Frankrike, Belgien, Holland och Schweiz. Allesammans utgå de från samma grundsats, som vi för närvarande hafva: att arbetsaftalsbrott medför påföljd, men endast af civilrättslig art.

Men icke nog med, att det sålunda gäller att införa en ny grundsats i vår strafflagstiftning, det förhåller sig därtill, efter hvad justitierådet Silverstolpe framhållit, så, att det förslag, som här af Kungl. Maj:t framlagts, går vida längre i afseende på straffskärpning än de få motsvarigheter, som förut finnas i den allmänna strafflagen beträffande dessa förhållanden. Det förutsättes ju annars vid »vållanden» af skada, att fara verkligan uppkommer, under det förslaget nu innebär, att ansvar kan ådömas, äfven om icke någon som helst fara inträder, allenast sådan *kunnat* uppstå och den tilltalade bort kunna inse detta. »Förslaget går härutinnan», yttrar samma justitieråd, »längre i stränghet än någon därmed jämförlig bestämmelse i strafflagen.» Han framhåller vidare, att äfven de andra bestämmelserna i fråga om åstadkommandet af fara för någons lif, hälsa eller egendom äro särskildt stränga; och han sammanfattar sitt slutomdöme med dessa ord: »På grund af hvad här ofvan blifvit anmärkt och då den föreslagna ändringen i 19 kapitlet sålunda skulle få karakteren af undantagslagstiftning, anser jag mig icke kunna tillstyrka förslaget i denna del.»

Det finnes emellertid förvisso i vår strafflagstiftning en parallell till just det slags *extra* stränghet, som det här vore fråga om att införa gentemot arbetarnes, icke mot arbetsgifvarnes brott mot arbetsaftal. Det är nämligen den extra stränghet, som stadgar särskildt hårdt straff, när man enligt den allmänt så kallade åkarpslagens stadganden med hot eller våld söker hindra någon att återgå till arbete eller tvinga någon att deltaga i arbetsnedläggelse. Där är parallellen; där är det samma tankegång, att när det gäller den klass, som icke har tillfälle att låta sig representeras i jämbredd med andra klasser på grund af de orättvisa rösträttsbestämmelserna, som stänga massan ute, skadar det ej, om man understundom går en smula längre i stränghet i strafflagen, hvilken dock framför allt borde vara exponent för grundsatsen om allas likhet inför lagen.

Vi hade i fjol tillfälle att i Andra Kammaren debattera åkarpslagen, och det visade sig då, att det fanns en, om ock svag majoritet för dess bibehållande. Men jag tror mig icke säga för mycket, då jag påstår, att hade den lagen då förelegat första gången till pröfning och antagande, så hade den icke af denna kammare blifvit antagen. Man hade då ryggat tillbaka inför den tydliga prägel af

klasslagstiftning, som den hade; och man hade sökt efter andra former för att vinna det mål, som därmed åsyftades, utan att på detta sätt direkt stifta en utmaningslag mot Sveriges arbetareklass. *Remiss af en proposition.* (Forts.)

Nu föreligger här en fråga till Riksdagen och särskildt dess Andra Kammare: är det nu meningen, att man skall på ett nytt område följa i åkarp-lagens spår, att man skall stadga ett extra strängt straff, när det gäller sådana slags förseelser, som kunna begås af arbetare gentemot arbetsaftal? Jag hoppas, att Andra Kammaren skall erinra sig, att väl i detta fall, om någonsin, spåren förekräcka, och att den skall akta sig för att gå med på en lagstiftning, hvilken af en medlem af högsta domstolen kunnat med skäl och bevis karakteriseras såsom en undantagslagstiftning, och hvilken är riktad mot den klass, hvilken — jag upprepar det — här icke är representerad i förhållande till sitt antal och sin betydelse i samhället.

Och hvar skulle behofvet föreligga att nu på detta sätt, i riksdagens sista stund söka drifva igenom en sådan lag? I den punkt, som här är fråga om, hvar finnes detta behof?

Jag erinrar mig mycket väl den misstämning, som år 1899 på många håll rådde med anledning af några tilldragelser i Svedala, då hänsynlöshet från det ena hållet framkallade hänsynlöshet från det andra, och då förhållandena i alla händelser blefvo så framställda, att de på många håll gjorde intryck af, att här måste man gå strängt och skarpt till väga mot arbetarne. Det var helt visst icke minst just under intrycket af denna tillfälliga misstämning som åkarp-lagen genomdrefs det året. Men hvar finnas under de sex år, som sedan dess förflutit, exempel på aftalsbrott, hvilka vållat skada å person eller grof skada å egendom, hvar äro bevisen för att arbetarrörelsens taktik med sina strejker går ut därpå, att den skulle söka illojalt och genom framskjutande af ren skadegörelse å person och egendom vinna sina syften? Jag tror, att enhvar, som opartiskt granskar den svenska arbetarrörelsens historia, skall gifva dem rätt, som vilja stå för den satsen, att det är sällan man har bevittnat en från urartning och förlöpningar så pass fri stor folkrörelse som den, hvilken den organiserade arbetareklassen har drifvit fram här i vårt land. Arbetarne ha förvisso mången gång användt strejkens vapen, men ingalunda i det syftet och på det sätt, som de, hvaremot denna lag riktar sig, nämligen att det skulle vållats förhatlig skadegörelse å person eller egendom. De hafva helt enkelt användt detta vapen så, som det bör användas i en lojal kamp, såsom yttersta medel att hjälpa arbetareklassen, när ingenting annat hjälpte, att drifva fram de kraf, som från arbetarehåll anses befogade och rättvisa.

Detta om den förra af de lagändringar, som Kungl. Maj:t sålunda här funnit lämpliga att föreslå.

Den andra förändringen, den bär om möjligt ännu tydligare på sitt äne prageln af en speciell undantagslagstiftning. Den riktar sig alldeles tydligt, med uttrycklig uppräknig af hvilka kategorier af arbetare man afser, gentemot särskildt bestämda grupper, nämligen sådana, som äro anställda vid statens eller kommunernas gas-, elektricitets-, vattenlednings- eller renhållningsverk eller brandkår samt allt slags järnvägsfolk. Delvis tolkas det redan nu så, att stats-

Remiss af en proposition.
(Forts.) banepersonalen i viss mån skulle vara inbegripen i detta afseende i den nu gällande lagens bestämmelser, men detta är en tolknings sak. Visst är, att med den nya lagbestämmelsen skulle statsbanepersonalen helt och otvetydigt i detta enda fall — när det gäller att utmäta straff — få räkna sig såsom tjänstemän; eljest veta vi, att man håller strängt på skillnaden mellan tjänstemän och betjante!

Emellertid, mot alla dessa särskildt här uppräknade arbetaregrupper riktar sig den nu föreslagna lagbestämmelsen. Nu ber jag er, mina herrar, besinna, huru ett sådant förslag måste te sig från arbetare-synpunkt.

Man måste ju säga sig, att det är i högsta grad odiöst, förhatligt att på detta sätt utskilja vissa grupper af en klass och ställa dem, grupperna, under en speciell undantagslagstiftning, binda dem hårdare, än den allmänna lagen binder samtliga svenska medborgare i och utom arbetsaftalsförhållandet.

Redan detta måste verka förhatligt. Men väl ett märka, hvad går detta bindande ut på? Där är det icke längre fråga om att det skall vara ett band, som förhindrar att sådana arbetare göra sig skyldiga till sådant slags plötslig arbetsnedläggelse, att däraf uppstår verklig våda för människors lif och egendom. Nej det är här icke fråga om att förbjuda arbetsnedläggelse endast när den genom själfva formen och sättet för arbetsnedläggelsen kan vara farlig för andra; utan förbudet emot densamma träder i kraft *så snart* det gäller något som helst, som har till resultat »hinder eller afbrott i inrättningens eller verkets drift». Så snart det är fråga om hinder eller afbrott i inrättningens eller verkets drift, då uppträder alltså strafflagen och förklarar, att den brottslige dömes till afsättning *och fängelse* i högst sex månader.

Jag ber er, mina herrar, ett ögonblick tänka på hvad detta innebär. Låtom oss först tänka på ett vanligt fall — alldeles icke på de politiska situationer, till hvilka jag strax skall komma. Jag tänker helt enkelt på ett vanligt fall af missnöje med förhållanden, hvilka en personal i statens eller kommunens tjänst — låtom oss t. ex. säga renhållningsarbetarne här i hufvudstaden — känner olidliga. Tänk om oss vidare, att de fört förhandlingar, att de försökt att komma till rätta med en förman, som, efter deras uppfattning, icke vill stå på deras bästa, att deras begäran och deras anspråk mötts med afslag. Tänk om oss till sist, att de, som andra arbetare, säga: ja, då nedlägga vi arbetet! Inga *vådor* uppstå naturligtvis däraf under de närmaste dagarna — i alla händelser inga vådor för vare sig hälsa, lif eller egendom. Det uppstår en del *olägenheter*, hvilka accentueras i den mån som arbetsnedläggelsen fortgår. Lika fullt stadgar emellertid denna lag, sådan den här föreslagits, att hafva arbetarne genom sin arbetsnedläggelse endast lyckats åstadkomma något »hinder eller afbrott i inrättningens eller verkets drift», skall hela denna arbetare-skara vara förfallen till fängelsestraff.

Är det rimligt att komma med ett sådant lagstiftningsförslag i en tid, sådan som vår? Är det rimligt, att den församling, hvilken här sitter och stiftar lagar å svenska folkets vägnar, inför den svenska arbetareklassen skall presentera ett sådant bevis på sin omtanke om

dess väl och om dess rätt? Ty, mina herrar, jag säger dom dess rätt! Hvar finns nämligen det kompletterande stadgande, som nödvändigtvis skulle vara det första man skulle fråga efter i ett fall, sådant som det här föreliggande, om man skulle tänka sig att slå in på ytterligare undantagslagstiftning mot vissa grupper af arbetare — hvar finns, säger jag, den komplettering, att det är sörjdt för ett *skiljedomsförfarande*, som åtminstone kunde betrygga, att arbetarnes sak blefve pröfvad med något mer opartiskhet, än när endast, såsom förhållandet nu är, arbetare står direkt gentemot arbetsgifvare? Hvar finns det någonting i den vägen? Det har förelegat förslag därom, det veta vi, men detta har förkastats af medkammaren. Den vägen har svenska Riksdagen *icke* velat gå in på — men när det gäller sådana bestämmelser, som nu föreslås, då väntar man från regeringsbänken, att svenska Riksdagens Andra Kammare också skall vara villig att utan vidare följa med!

Jag kommer så till det andra tänkbara fallet: s. k. sympatistrejker eller deltagande i en stor politisk folkrörelse.

Jag vet mycket väl, att min uppfattning härvidlag står i motsatsförhållande till säkerligen det stora flertalets i denna kammare, men detta skall icke hindra mig att uttala min mening och att om möjligt söka något framhålla ett par synpunkter i denna sak, hvilka kanske icke alla af herrarne förut tänkt på.

Om man talar om en politisk storstrejk, gör man då verkligen för sig klart, när man beskärmar sig öfver densamma, när man utgjuter sin förbittring öfver de större och mindre olägenheter, som däraf följa, gör man sig då verkligen klart, hvilka de förutsättningar äro och *måste vara*, ur hvilka en sådan storstrejk ensamt kan växa fram?

Jag är viss om, att de, som beskärma sig öfver storstrejken, sådan vi sågo den här i Sverige 1902, icke närmare tänkt öfver hela den långa lidandets historia, som den svenska arbetareklassen i rösträttsfrågan har genomgått, innan man kom fram till den stämning, att man ville göra någonting extra, göra någonting mera än blott demonstrera, manifesteras och fatta resolutioner, allt detta, som man vant sig vid under årtionden att folk skrattat åt, alltså en gång visa samhället, att det har behof af denna klass, som man icke vill släppa fram, att samhället för sin jämna fortgång och bestånd behöfver bistånd af denna föraktade arbetareklass. Ja, hade man haft klart för sig, att det var ur en sådan stämning, som denna folkrörelse framgått, då tror jag man skulle hafva dömt mindre lättsinnigt och mindre ytligt om densamma, än man i många fall hittills gjort; och det samma gäller naturligtvis för framtiden genom hvad som nu har kommit till.

En stor politisk masstrejk kan icke komma utan att det finnes djupa, verkligt allvarligt kända missförhållanden, hvilka inom breda lager af befolkningen uppväckt en stämning sådan, att den måste söka sig ett utbrott, att den icke *kan* hållas tillbaka, att den söker sig fram på alla vägar. Hvilka vägar är det då, som den moderna arbetarerörelsen i det fallet har, så att säga, funnit af sig själf? Det är den politiska masstrejken. Men hvilka vägar hade man förr?

*Remiss af en
proposition.
(Forts.)*

Remiss af en proposition.

(Forts.)

Och med hvad har man att jämföra denna politiska strejk uti folkens historia? Om vi se på förra århundradets tidigare hälft, hvilka utvägar använde man då? Jo, att man gick ut på barrikaderna och sköt och slogs. Det är i stället för dessa våldsamma metoder den fredliga arbetsnedläggelsen här kommit till användning. Den förutsätter en disciplin, som förr icke fanns, och den förutsätter en massverkan, som icke kunde åstadkommas förr i världen, då i stället enskilda revolutionära sällskap organiserade sig till allahanda angrepp mot den bestående ordningen. Den representerar således — jag säger det rent ut, trots att det på många håll kanske väcker förvåning — den representerar *ett framsteg i humanitet* mot de äldre metoderna.

Det är uppenbart, att, om man ser på saken från den synpunkten, om man jämför detta gamla sätt, då ett missnöje drifver ett folk att i förtvivlans själfhjälps gifva sina känslor luft vid sidan af och med undankastande af laglig ordning, jämför man detta med den metod, som nu i Europa alltmer börjar omfattas af arbetaremassorna, när de känna trycket allför hårdt på sig lagdt — ja, då skall man icke kunna neka, att, i jämförelse med de situationer man förut hade och i jämförelse med de situationer, som vi se i vårt östra grannland, där storstrejken oupphörligt mynnar ut i revoltartade rörelser, det sätt, som man nu tillämpar, är att föredraga. Ty hvilketdera är fördelaktigare, hvilketdera är humanare och hvilketdera den mera framskridna civiliserade formen för en folkresning och en folk-rörelse?

Jag tror, att ser man saken så, då skall man också döma mildare, döma på annat sätt om dessa arbetareskaror vid kommunikationsanstalter, renhållningsverk och därmed jämförliga inrättningar, därför att de i ett sådant enstaka, djupt upprördt och i nationens lif djupt ingripande ögonblick känna sig solidariska med sina kamrater, känna, att de icke vilja i detta ögonblick svika deras sak, att de vilja stå alla sida vid sida. Ty äfven de känna samma tryck som alla andra, äfven de vilja tillgripa den fredliga demonstrationen. Följer sedan däraf ett eller annat obehag, följer däraf t. o. m. en eller annan svår olägenhet, ja, det kan icke hjälpas, ty det finnes ögonblick, då det mindre får vika för det större.

Utän strid och svåra födslosmårtor har väl sällan ett nytt samhälle gått fram till existens i historien. Här gällde det för oss visserligen icke så mycket som ett nytt samhälle, men i alla fall en mycket stor och viktig och ingripande fråga. Det gällde 1902 en rösträttsreform, som skulle gifva Sveriges breda lager medbestämmanderätt uti sitt eget lands angelägenheter. Är det underligt, om känslan ryckte med sig då äfven dessa arbetare, och att de icke då satte hänsynen till detta arbetsaftal med staden såsom arbetsgifvare framför hänsynen till solidariteten med sin egen klass? Jag finner det *icke* underligt, och jag tror, att de, som vilja vara rättvisa, skola i det fallet döma som jag.

Näväl, då kommer man nu med ett förslag, som uttryckligen i sin motivering anger sig vare byggdt på erfarenheterna från 1902, som knyter an vid den förbittrade stämning, som tog sig uttryck hos

majoriteten af Stockholms stadsfullmäktige i juni 1902. Där är utgångspunkten för regeringens förslag: den komplett oförstående stämningen för allt detta, som jag här förut i korthet utvecklat, den komplett oförstående stämningen, underblåst och framförd utaf sådana män som, för att nämna blott ett enda namn, doktor Carl Nyström. Det är med framförande af sådant och på grund af sådant, som detta lagförslag sett dagen nu i riksdagens elfte timme — och det har framkommit samtidigt med att arbetareklassen nyss har visat sin moderations på ett sätt, som borde hafva afväpnat äfven många utaf dess ganska bestämda motståndare. *Detta* är alltså svaret på den omröstning, hvarigenom Sveriges arbetare gäfvos till känna, att de icke ville år 1905 förnya experimentet från år 1902 för rösträtts-sakens skull, att de icke ansågo ställningen nu vara sådan, att en dylik yttersta kraftåtgärd kunde vara skäligen att tillgripa för befrämjandet af deras sak. De ställde sig äfven tveksamma i afseende på ordnandet af understöd och dylikt. *Detta* är då det svar, som regeringen kommer med, detta är den replik, som kommer ifrån höjderna, när det visas moderations, när det visas undfallenhet nerifrån!

Jag tillät mig säga vid 1904 års riksdag, på grund af den kändedom, som jag redan då hade om stämningar och strömningar inom det organiserade arbetarepartiet, att det var skrämnskott, tomma skrämnskott, när man försökte från visst håll drifva Riksdagen fram till ett positivt beslut 1904 i rösträttsfrågan, därför att, som det hette, man kanhända 1905 skulle komma att sammanträda under en i full gång varande storstrejk. Jag tillät mig säga, att detta var ett skrämnskott, och det ordet är infriadt, icke af mig, men af Sveriges arbetare, därigenom att de icke ville för rösträttsfrågans skull uti dess nuvarande ganska invecklade, trassliga, ja, *förstörda* läge — kan man väl säga — göra något, af hvilket man icke visste hvad som skulle framgå.

Men, lika visst som jag då sade, att detta var ett skrämnskott, som kammaren icke borde fästa sig vid, likaväl måste jag nu säga, att *det finnes ingen makt, som kan hålla tillbaka en folkrörelse* utaf den art, att den kanske blifver starkare än någon föregående, därest verkliga Andra Kammaren skulle följa regeringen på den olycksbringande väg, hvarpå den nu har slagit in i och med framläggandet af detta utmanande undantags-lagförslag.

Det är nämligen förhållandet, jag måste här uttryckligen konstatera det, att det nu ligger i Andra Kammarens hand att afgöra, huruvida vi skola gå den väg, som ur alla synpunkter vore den mest önskvärda, då den oundvikliga klasskampen föres under humanare former, under ett visst förstående af hvarandras synpunkter och under stark inverkan af de element i samhället, hvilka just genom sin sociala ställning synas kallade att vara medlare mellan de stora motsatser, som finnas enligt den nuvarande kapitalistiska ordningen. Det är den väg, som skulle vara den önskvärda.

I stället har regeringen med ett förslag som detta sagt gentemot moderationen nerifrån: Nej, vi vilja icke gå den humana vägen, vi vilja gå brutalitetens väg fram, vi vilja gifva eder ett sådant nytt rapp, att ni må känna, att från oss ha ni icke tillmötesgående att

Remiss af en proposition.
(Forts.)

*Remiss af en
proposition.*
(Forts.)

förvänta, ifrån oss, som sitta inne med makten, ha ni endast och allenast att vänta nya band, nya hinder för en rörelsefrihet, hvilken, jag vågar säga det, Sveriges arbetareklass hittills icke missbrukat.

Jag vill hoppas, att lagutskottet, som närmast går att pröfva detta lagförslag, måtte gifva akt på de synpunkter, som jag här tilllätit mig framföra. Jag vill hoppas, att dess Andrakammarhalfva måtte tänka sig noga före, innan den ger sin sanktion åt en lagstiftning af den förhatliga art, som här från regeringens sida föreslås. Jag vill hoppas detta för den samhällsfreds skull, för den humana utvecklings skull, som regeringen genom ett sådant förslag som detta gör allt för att kompromettera och omöjliggöra.

Häruti instämde herrar *Larsson* i Västerås, *Thorsson* och *Persson* i Malmö.

Herr Centerwall: Jag skulle för min del kunna nöja mig med att åtminstone till en del instämma uti det, som nyss yttrades af herr Branting. Jag har dock icke så tänkt mig in i det föreliggande lagförslaget, att jag anser mig befogad att göra det utan vidare. Men jag skall taga mig friheten att framhålla, att lagförslaget må vara bättre eller sämre — såsom fullt rättvist tror jag icke, att man kan rubricera det — så har det dock kommit fram i ett mycket olämpligt ögonblick.

Det ligger ett olycksöde öfver den nuvarande regeringen. Den gör ofta hvad den icke borde göra och underlåter ibland hvad den borde göra. Jag vågar säga, att det förefaller egendomligt, när man ena dagen hör från regeringen, att tyngdpunkten af makten ligger hos Andra Kammaren, och andra dagen ser, att samma regering tager all möjlig hänsyn till hvad Första Kammaren önskar och vill. Det må väl förefalla egendomligt, att man ena dagen här föreslår lagar, som innehålla mycket liberala principer, att i ett statsrådsprotokoll talas om en fortgående demokratisering såsom fullt berättigad, och att man andra dagen vill stifta lagar, som enligt mitt förmenande dock hos dem, hvilka lagarne röra, måste uppfattas såsom klasslagar, riktade emot sträfvanden, som ju kunna vara berättigade. Det finnes vissa korporationer, vissa samlingar af personer här i världen, som påminna om Sven Dufva, som gjorde, »höger om och venster om, men ständigt rakt tvärtom».

Det ligger nog något sådant i hvad som nu blifvit föreslaget. Hvarför kommer detta förslag just nu, när allting är lugnt och stilla? »*Quieta ne moveris*»: — man skall icke rubba det, som är lugnt i och för sig själf, det är en gammal klassisk grundsats.

Jag tror, att just nu, när vi icke stå så långt ifrån valen, kommer detta lagförslag att åstadkomma precis motsatsen till hvad därmed är ämnadt. Det kommer att bringa in i kammaren långt flera representanter för arbetarne, än de styrande kanske anse lämpligt. För min del har jag ingenting däremot. Jag förstår icke, hvarför icke arbetareklassen bör vara lika starkt representerad som andra samhällsklasser. Vi måtte väl snart ha kommit ifrån den rena kapitalistiska teorin.

Det förefaller också egendomligt, att man kan föreslå en sådan genomgripande lagstiftning som denna på petition af enskild korporeation. Och jag hoppas, att den animositet, som i går gjorde sig gällande mot Stockholms stad och dess fullmäktige, också måtte taga sig uttryck, när kammaren går att afgöra nu föreliggande lagförslag.

Remiss af en proposition.
(Forts.)

Med herr Centerwall förenade sig herr *Jansson* i Edsbäcken.

Herr Larsson i Lund: Jag skulle helst velat inskränka mig till att instämma i det förträffliga anförande, som vi nys hört af herr Branting. Att jag det icke kan, beror emellertid därpå, att herr Branting i sitt anförande framfört synpunkter, som naturligtvis på det närmaste sammanhänga med den särskilda ställning, han intager till arbetareklassen och arbetarörelsen, synpunkter, som ju för mig äro i viss mån främmande, hvarför jag ansett mig icke kunna i allo instämma i hvad herr Branting anført. Jag vill därför nu begagna tillfället att med denna reservation instämma i den karakteristik af det nu framlagda lagförslaget, som blifvit af herr Branting gifven.

Herr *Thylander* instämde häruti.

Vidare anfördes ej. Kammaren beslöt att hänvisa ifrågavarande proposition jämte de i anledning af densamma nu afgifna yttrandena till lagutskottet.

§ 4.

Härefter öfverlämnades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition angående pension för framlidne intendenten vid naturhistoriska riksmuseum, professorn Knut Hjalmar Stolpes änka Vilhelmina Emerentia Stolpe, född Holmgren.

§ 5.

Efter föredragning häruppå af de på kammarens bord hvilande motionerna hänvisades herr *O. F. Trapps* motion, n:o 265, herr *G. A. Ahlstrands* motion, n:o 266, herr *L. K. Brocks* motion, n:o 267, herr *G. W. Roos'* motion, n:o 268, herr *C. R. Johanssons* i Jönköping motion, n:o 269, och herr *J. G. Petterssons* i Södertälje *m. fl.* motion, n:o 270, till Riksdagens särskilda utskott n:o 2, herr *K. L. Johanssons* i Stora Mellby motion, n:o 271, till kammarens tillfälliga utskott n:o 1 samt herr *P. Hörnsténs* motion, n:o 272, till Riksdagens särskilda utskott n:o 2.

§ 6.

Föredrogos, men bordlades åter sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 9, Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 19, och Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 21.

§ 7.

Sammansatta stats- och bankoutskottets häruppå föredragna utlåtande n:o 8, i anledning af Kungl Maj:ts proposition om viss ändring af § 15 i Kungl. Maj:ts förnyade förordning angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända, den 16 maj 1890, blef af kammaren godkändt.

§ 8.

*Angående
beskattning
af inkomst
af skog.*

Till afgörande förelåg vidare bevillningsutskottets betänkande n:o 18, i anledning af väckta motioner angående förändrade bestämmelser i fråga om beskattning af inkomst af skog.

Genom två inom Andra Kammaren väckta motioner, nämligen dels n:o 97 af herr *H. G. P. Öhngren* och dels n:o 134 af herr *S. J. Enander*, hade frågan om ändring af nu gällande bestämmelser för beskattning af inkomst från skog bragts under Riksdagens pröfning.

Herr *Öhngren* hade i sin ofvanberörda motion föreslagit, att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och, om möjligt, redan för nästa års Riksdag framlägga förslag till sådan ändring af gällande bevillningsförordning, att inkomst af skog (skogsbruk) i beskattningshänseende likställdes med bergsbruk, samt att inkomst af skog skulle taxeras inom den ort, där skogen vore belägen.

I den af herr *Enander* i ämnet väckta motionen hade hemställts, att Riksdagen måtte besluta, att gällande bevillningsförordning skulle beträffande nedannämnda §§ erhålla följande förändrade lydelse:

§ 2.

Bevillning för fast egendom erlägges af ägaren, utom i följande fall, då bevillningen utgöres af innehafvaren, nämligen:

a) för jordegendom, som besittes med stadgad åborätt eller är af allmän myndighet eller af stiftelse till begagnande mot lifstidsstädja upplåten, för i stad befintlig så kallad ofri tomt, hvarifrån innehafvaren ej må skiljas, så länge han erlägger tomtören eller utan att vederbörlig lösen gifves, samt för skogsområde, som innehafves af stad eller annan menighet;

b) för jordegendom — — — afsöndrad.

§ 3.

1 mom. Fast egendom skall uppskattas till sitt verkliga värde. Detta värde bestämmes med ledning af de om hvarje särskild egendoms storlek, beskaffenhet och afkastning inhämtade upplysningar samt erhållna uppgifter om areal och olika ägoslag samt arrende- eller hyresafgifter, köpeafhandlingar och värderingar för egendomens belåning eller försäkrande mot brandskada. I fråga om jordbruksfastighet skall härvid hänsyn tagas till skogsafkastning, allenast i den

mån densamma användes till husbehof; dock att beträffande skogsområde, som innehafves af staten, växande skogens hela värde inbegripes i fastighetens värde.

2 mom. Frälseräntas kapitalvärde — — beräknas.

3 mom. Fastighetstaxering äger rum år 1906 och därefter hvart femte år. Det värde, hvartill fast egendom blifvit uppskattad, skall utan förnyad uppskattning bibehållas oförändrad under tiden mellan två på hvarandra följande allmänna fastighetstaxeringar, utan för så vidt sådana inträffade förhållanden, som i 2 § af den för taxeringsmyndigheterna utfärdade instruktion härmed omförmålas, påkalla förändrad värdering.

4 mom. Uppskattning — — — icke rum.

§ 5.

Vid uppskattning af fast egendom skola särskilda värden, slutande å fulla hundratal kronor, utsättas:

a) å jordbruksfastighet:

för inrösnings- och afrösningsjord, hvar för sig, med iakttagande af hvad i 3 § 1 mom. stadgas, för hvarje hemman och jordlägenhet eller, om hemmanet eller lägenheten består af två eller flera brukningsdelar eller afsöndring af jord därifrån ägt rum, för hvarje sådan brukningsdel eller jordafsöndring; samt

för skogsområde, som innehafves af staten, vare sig det tillyder visst hemman eller icke, äfvensom för skogsområde, som innehafves af stad eller annan menighet;

b) å annan — — — frälseränta.

§ 8.

1 mom. Till inkomst — — — — patronus ecclesiae.

2 mom. Till inkomst af arbete räknas:

a) inkomst af rörelse eller yrke, såsom:

1:o) af bergsbruk, kalk- och stembrott jämte därtill hörande verk, inrättningar och näringar; kvarnar och sågverk; fabriker, mekaniska verkstäder, brännvinsbrännerier och andra för varors tillverkning eller förädling anlagda inrättningar; mejerihandtering, potatesmjölfabriker och andra binäringar till jordbruket, i den mån de icke afse tillgodogörande af eget jordbruks produkter; penningrörelse, handelsrörelse, hvartill äfven räknas handel med skog eller skogseffekter, skeppsrederi, sjöfart, handtverk eller annan näring;

2:o) af försäljning af skog eller skogseffekter samt af virkesfångst för annat ändamål än eget husbehof från område, för hvilket den, som verkställer försäljningen eller virkesfångsten, är pliktig utgöra fastighetsbeviljning, äfvensom af virkesfångst från skogsområde, som blifvit af staten upplåtet till bergshandterings understöd, till sågverk eller kanalbolag.

3:o) af till allmän trafik — — — — flottled; och

4:o) hvad som förvärfvas — — — — beskattad.

*Angående
beskattning
af inkomst
af skog.
(Forts.)*

Angående
beskattning
af inkomst
af skog.
(Forts.)

§ 12.

- Skattskyldig taxeras för inkomst af kapital och arbete;
- a) patronus — — — — utgår;
  - b) idkare af rörelse, som i 8 § 2 mom. a) 2:o) omförmäles, för inkomst däraf, där skogsområdet är beläget;
  - c) bank — — — — stationer;
  - d) annat bolag — — — — styrelse;
  - e) handlande — — — — mantalsskrifven;
  - f) ägare — — — — hemort;
  - g) de under — — — — beskattas;
  - h) utrikes boende, här — — — — församling; samt
  - i) utrikes boende pensionstagare — — — — utbetalas.
- För annan — — — — vistas.

Instruktion för taxeringsmyndigheterna. Uppskattning af fast egendoms värde.

§ 1.

- Värdet af fast egendom föreslås och bestämmes med ledning af
- 1:o) jordegendom tillhörande — — — — börande härvid jämväl behörigt afseende fästas vid såväl in- som afrösningsjordens läge och beskaffenhet, tillgång på skog till husbehof samt beloppet af de allmänna utskylder — — — — 5 procent;
  - 2:o) egendomens — — — — förändradt;
  - 3:o) den för sådan — — — — egentligt inflytande, eller å värdet af skog utöfver hvad för husbehofvet erfordras, likasom värdet — — — — beräkning;
  - 4:o) årliga — — — — kapitaliserad efter 5 procent;
  - 7:o) vid taxering af skogsområde, som innehaives af staten, beräknas jämväl växande skogens hela värde.
- I de fall — — — — utgöras.

§ 2.

Har under tiden — — — — taxeringslängden.

Uppskattning af inkomst genom försäljning af skog eller skogseffekter eller af virkesfångst, af bergsbruk och därtill hörande näringar samt kvarnar och fabriker m. fl. verk och inrättningar.

§ 3.

Vid beräkning af inkomst genom försäljning af skog och skogseffekter samt genom virkesfångst hafva taxeringsmännen att noggrant göra sig underrättade om mängden och beskaffenheten af hvad som försålts, eller annorledes tillgodogjorts, och därför belöpande inköps- och afverkningskostnad samt om den köpeskilling, det försålda betingat, eller det värde, annorledes använt virke med hänsyn till för-

hållandena i orten kan anses äga, jämte de öfriga omständigheter, som på ett rätt bedömande af hithörande taxeringsfrågor kunna inverka.

*Angående
beskattning
af inkomst
af skog.
(Forts.)*

§ 4.

- 1 mom. (= § 3.)
2 mom. (= § 4.)»

Utskottet hemställde, att Riksdagen, i anledning af förevarande motioner, ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t utan att afvakta en fullständig lösning af kommunal-skattefrågan täcktes låta utarbета och om möjligt redan nästkommande år för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af nu gällande skattelagstiftning, att inkomst genom beskattning af skogsafverkning, i större utsträckning än för närvarande ägde rum, tillgodokomme de särskilda kommuner, inom hvilka skogsafverkning bedrefves.

Vid utlåtandet hade fogats reservationer:

af herr *Cavalli*;

af herr *A. Hammarström*, som ansett, att utskottet bort hemställa, att förevarande motioner icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda; samt

af herrar *Ericsson* i Ofvanmyra och *Lindblad*, hvilka ansett, att utskottet i denna fråga bort tillstyrka bifall till den af herr *Enander* väckt motionen.

Sedan utskottets hemställan blifvit uppläst, begärdes ordet af

Herr *Enander*: Herr talman, mina herrar! Då jag af erfarenhet från tvenne föregående riksdagar vet, att syftemålet med min motion om en rättfärdig beskattning af skogsbruk å orter, där skogen är belägen, har hela kammarens bästa sympatier och lifligaste önskan om framgång, och då jag är rädd för, att ett långtrådigt anförande med uppreparande af alla välkända goda skäl i saken möjligen kan grumla den gamla, goda välviljan, skall jag såsom billig erkänsla icke besvära med plågande talträngdhet. Jag ber blott att få lyfta en liten flik af förhänget för de norrländska olidliga missförhållandena och illustrationsvis visa upp ett litet stycke bolagsinteriör, ganska upplysande vis à vis föreliggande fråga.

Inspektör N. N. hos trävarubolaget A hade köpt af några småbönder deras hemmansdelar, tillsammans ej fullt ett halft mantal för, låt oss säga, högst 12,000 kronor. Dessa hemman voro 1902 taxerade för 30,100 kronor, i hvilket belopp ingick taxeringsvärdet för en ångsåg, 10,300 kronor. Nämnda år sålde inspektören hemman och såg till sitt bolag för 320,000 kronor. Men för att slippa undan större delen af stämpelafgiften, upptogs i köpebrevet endast taxeringsvärdet, 30,100 kronor, resten af köpeskillingen, 289,900 kronor, likviderades genom särskildt köpekontrakt. Jag har här i min hand

Angående
beskattning
af inkomst
af skog.
(Forts.)

papper, som visa, att det icke är någon bluffartad dikt, som man helst skulle vilja tro, utan ett naket faktum.

Slutsatserna draga sig själfva. Den kommun, där nyssnämnda hemmansdelar äro belägna, får nöja sig med skatt för 30,100 kronor i stället för rättvisligen 320,000 kronor. Ja, sådant är i regeln förhållandet uppe hos oss: Kommunerna få nöja sig med en skatt för skogshemmanen, räknad efter ett taxeringsvärde af 1,500 eller 2,000 kronor pr $\frac{1}{36}$ mantal, hvilkets saluvärde nu är 10 à 15 tusen kronor, som alls icke är för högt betaldt enligt mitt förmenande. Men, säger man, taxeringsmyndigheterna kunna ju hjälpa i den här saken och taxera hemmanet efter saluvärdet. Jag har förut för kammaren angifvit skälen, hvarför så icke kan ske. En bonde t. ex., som för några hundra kronor köpt sig $\frac{1}{36}$ mantal, hvarå all skog förut är för en spottstyfver bortslumpad till ett penningstarkt trävarubolag, en sådan bonde skulle nu taxeras för det hemmanet till 10 à 15 tusen kronor, under det bolaget ginge skattefritt. Är det rimligt? Nej, det vore för visso *summum jus summa injuria*, anpassningsvis, fritt öfversatt: Det är en stor synd att halshugga en oskyldig stackare, som råkat i röfvehänder, förebarande, att han blifvit ertappad i dåligt sällskap.

Jag har för tillfället intet yrkande att göra.

Vidare anförde:

Herr Lindblad: Herr talman! Jag vill föra i kammarens minne, att denna fråga är en mycket gammal fråga. Det var redan 1882 års skattekommitté, som först upptog frågan om att skog skulle beskattas genom särskild inkomstbevilning. Ordförande i denna kommitté var grefve Robert De la Gardie, och i densamma sutto män sådana som Montgomery Cederhjelm, Albert Anderson, Carl Ifvarsson, A. Hedin, J. Johansson, Ola Andersson, N. Fosser, Gustaf Sparre och Herman Wikblad. Och redan denna kommitté var ense om, att det hittills gällande sättet för taxering af skog icke kunde vara lämpligt och ägnadt att tillföra vare sig stat eller kommun behöfliga skatteintäkter. Sedermera var det 1890 års kommitté, som åter upptog frågan och afgaf förslag i samma riktning. Och slutligen äfven norrlandskommittén. Motionären, herr Enander, har vid två föregående riksdagar förelagt kammaren sin motion, däri han upptagit det förslag, som framgått såsom resultat af 1890 års kommittés arbete. Första gången motionen förelåg till behandling, var kammaren villig att taga densamma; motionen gick igenom med — om jag minnes rätt — 102 röster emot 90. Första Kammaren däremot afslög densamma. Frågan måste då gå till gemensam votering, och denna votering utföll så, att i denna kammare 130 röster voro för motionen och 85 röster emot densamma, under det att i Första Kam-maren 121 ledamöter röstade för det nuvarande beskattningssättets bibehållande och blott 16 ledamöter för motionen. Och sammanräkningen visade således ett resultat af 206 röster emot motionen och 146 röster för densamma. Men äfven i fjol motionerade samme motionär i samma riktning, och då ställde sig bevillningsutskottet så

till vida vänligt till saken, att utskottet föreslog en skrivelse till Kungl. Maj:t i det af motionären angifna syfte. Detta skrivelseförslag antogs äfven af Andra Kammaren, men afslogs i Första Kammaren med 3 rösters majoritet. Denna utgång visar, enligt mitt förmenande, att denna sak icke kan genomdrivas på det sätt bevillningsutskottet föreslagit, nämligen i form af en skrivelse till Kungl. Maj:t, utan jag tror, att det vore klokast att kammaren följde det exempel, som 1903 års Andra Kammare gaf, och sålunda nu accepterade motionärens förslag till ny lydelse af vissa §§. Visserligen kommer man att invända, att frågan ännu icke är mogen för lösning, men denna invändning komma vi nog att få höra, ända tills frågan verkligen blifvit löst. När så många kommittéer, sammansatta af på beskattningsområdet skicklige och erfarne män, uttalat sig för denna beskattningsform, så tror jag icke, att vi i denna kammare böra tveka att söka redan nu komma till ett positivt resultat. Att stanna vid antagande af ett skrivelseförslag, uppfattar jag blott såsom en uttalad from önskan. Ett sådant beslut kan lätt bli endast ett slag i luften. Det kan ju hända, att, om skrivelseförslaget går igenom, detta föranleder Kungl. Maj:t att framlägga till en kommande Riksdag ett förslag i önskad riktning, men man kan då också vänta, att det blir sammankoppladt med förslag om självdeklaration för jordbruk m. m. Och därmed kan jag icke finna, att man gjort någon förbättring i förslaget, utan tror jag fastmera, att det då vore så mycket säkrare, att förslaget ginge omkull. Vill kammaren ställa sig på motionärens ståndpunkt, hvilket ju är samma ståndpunkt, som Andra Kammaren intog år 1903, så är det klokast att också nu rösta för motionen. Vi få då gemensam votering med Första Kammaren. Vinner då Andra Kammaren, så är frågan löst; vinner åter Första Kammaren i denna votering, så har Andra Kammaren likväl gifvit ett lika kraftigt uttryck åt sin önskan och därmed vunnit precis lika mycket som med en skrivelse.

Jag ber således att få yrka bifall till herr Enanders motion.

Herr Beckman: Herr talman! Om en sak äro vi alla ense, nämligen att det är af allra största vikt att så mycket som möjligt påskynda den åtgärd, som begärts af motionären. Det är således icke på något sätt från bevillningsutskottets sida någon afvoghet mot det önskemål, som motionären framställt, som gjort, att bevillningsutskottet ansett sig böra välja en annan utväg, än den siste årade talaren föreslagit. Frågan bör ses endast ur ren klokhetssynpunkt. Man vet, att regeringen för närvarande är sysselsatt med utarbetande af ett nytt förslag i detta ämne. Man har också all anledning att tro sig veta, att detta förslag kommer att så till vida gå i samma riktning, som motionären åstundar, att melingen är att åstadkomma en billigare och rättvisare beskattning, som skall tillföra skogssocknarne hvad de rättvisligen kunna begära i detta hänseende. Frågan gäller således endast, huruvida man, såsom bevillningsutskottet föreslagit, skall välja att afbida afslutandet af den nu pågående utredningen och blott söka att så mycket som möjligt påskynda densamma, eller om man i stället redan nu skall fatta ett positivt beslut i saken.

*Angående
beskattning
af inkomst
af skog.
(Forts.)*

Angående
beskattning
af inkomst
af skog.
(Forts.)

För mig står det alldeles klart, att man bör göra så, som bevillningsutskottet här föreslagit. Det vore oklokt, synes det mig, att, innan man i *detalj* granskat motionärens förslag — låt vara att det hvilar på utredning af en för länge sedan tillsatt kommitté —, antaga detsamma. Det är bättre att afvakta, hvad regeringen kan komma att framlägga. Uppskofvet skulle ju i alla fall bli så kort som till nästa riksdag, — åtminstone hoppas jag detta. Man kan således mycket snart på grund af detta regeringens förslag fatta sitt beslut i frågan.

Då man ju i alla fall erkänner behovet af ändrad lagstiftning i denna fråga, kan det naturligtvis på sätt och vis vara en smaksak, om man väljer den ena eller den andra vägen. Lyckligtvis kommer icke någotdera beslutet att motarbeta det syfte, som ligger till grund för motionärens förslag. Men jag tror dock, att man säkrast främjar detta syfte genom en skrifvelses aflåtande. Detta senare har också den fördelen, att det *kan* möjligen gå igenom äfven i Första Kam-maren.

Jag skall därför, herr talman, be att få yrka bifall till utskot-tets hemställan.

Herr Bromée i Billsta: Herr talman, mina herrar! Såsom af anteckning i föreliggande utskottsbetänkande synes, har jag varit för-hindrad att deltaga uti ifrågavarande ärendes behandling inom ut-skottet, och det är med anledning däraf, som jag nu ber att få säga några ord.

Såsom herrarne veta, har denna fråga flere gånger varit före i kammaren och därvid rönt rätt mycken sympati; den har emellertid hvarje gång strandat på Första Kammarens motstånd. Nu då, såsom också påpekats af den siste ärade talaren, ordföranden på den ut-skottsafdelning, hvilken i första hand haft att göra med de båda väckta motionerna, frågan inträdt i nytt skede, torde nog utsikter förefinnas för att inom kort få frågan fram från regeringen till Riks-dagen, och då så är händelsen, skulle jag för min del kunna vara fullt belåten därmed, *om* jag blott vore öfvertygad, att också Första Kam-maren ginge med på aflåtandet af en skrifvelse till Kungl. Maj:t i den riktning och med den motivering, som här föreslagits. Men då jag icke är öfvertygad om detta, och då jag vidare anser frågan vara af den vikt och betydelse, att den ej bör få falla, utan komma fram som först och med fullt allvar, samt då man vidare vet, att, om Första Kammarou afslår skrifvelseförslaget, frågan icke kan blifva föremål för gemensam votering, så ber jag, herr talman, att få instämma med herr Lindblad i hans yrkande om bifall till herr Enanders motion.

Herr Eriksson i Elgered: Herr talman! Om så vore, att inga nya synpunkter i frågan framkommit sedan densamma förut varit föremål för behandling af Riksdagen, så skulle jag för min del, såsom herr Lindblad, tillstyrka bifall till den ena af de afgifna mo-tionerna, nämligen herr Enanders. Men då sedan dess nya synpunkter verkligen hafva framkommit, och då vidare denna fråga är så ytterst svårlöst, att sannerligen, oaktadt allt hvad som intill denna stund

åtgjorts åt densamma genom kommittéarbeten och bevillningsutskottets behandling, man likväl icke kommit till större klarhet, än att i alla fall ytterligare utredning är af nöden, så skall jag, herr talman, be att få förena mig i yrkandet på bifall till utskottets hemställan om aflåtandet af en riksdagskrifvelse till Kungl. Maj:t.

*Angående
beskattning
af inkomst
af skog.
(Forts.)*

Herr Ericsson i Ofvanmyra: Herr talman, mina herrar! Jag har begärt ordet närmast med anledning af herr Beckmans yttrande. Han sade, att han för sin del ansåge det klokast att ställa sig på samma ståndpunkt, som bevillningsutskottet i detta fall gjort, nämligen att aflåta en riksdagskrifvelse och däri begära att från regeringen få ett förslag i ämnet. Jag däremot har redan inom utskottets afdelning hyst en annan uppfattning, och jag har äfven försökt att få utskottet med mig därom, nämligen att tillstyrka bifall till herr Enanders motion. Detta har nu icke lyckats, och jag vill därför inför kammaren framhålla några skäl, hvarför jag hyser nyssnämnda åsikt i frågan.

Såsom herr Lindblad påpekade, är detta en gammal fråga, som många år förelegat till behandling i Riksdagen — ja ej blott i Riksdagen, utan frågan har dessutom varit föremål för behandling och utredning af flera kommittéer. Nu har regeringen redan tagit frågan om hand och tillkallat sakkunnige, som inom finansdepartementet hafva sökt utarbета ett förslag, som afsetts att föreläggas Riksdagen. Detta förslag har tillställts bevillningsutskottet, som således blifvit i tillfälle att taga del af detsamma. Sedan jag läst förslaget, har detta styrkt mig i min åsikt, att från regeringens sida hafva vi icke mycket att vänta i det här fallet. Det inom finansdepartementet utarbetade förslaget synes mig nämligen vara af den beskaffenhet, att det icke på långt när kan tillfredsställa oss däruppe i skogssocknarna. Frågan är således redan föremål för behandling hos regeringen, och redan af denna anledning anser jag det olämpligt att skrifva. Men då därjämte frågan behandlas på sätt som omnämnda förslag ger vid handen, tror jag det vara högst oklokt att skrifva till regeringen och begära ett förslag därifrån. Jag anser nu, att denna fråga icke kan lösas med mindre än att Riksdagen tager densamma själf i sin hand och försöker lösa den. Det är visserligen möjligt, att densamma äfven på detta sätt icke blir med ens tillfredsställande löst, men erfarenheten får väl lära oss, så att vi kunna rätta de olägenheter, som möjligen komme att vidlåda en sålunda gjord första lösning af frågan.

Fördenskill har jag reserverat mig mot utskottets hemställan och i stället yrkat bifall till den af herr Enander väckta motionen, till hvilken jag, herr talman, jämväl här ber att få yrka bifall.

Herr Öhngren: Herr talman, mina herrar! Jag skulle för min del mycket gärna kunna gå med på herr Enanders motion, men om jag det oakadt ställer mig på utskottets ståndpunkt, så beror detta därpå, att denna motion synes mig sakna en del önekemål, som vi där uppe i landet hafva och som jag tror skola komma till sin rätt, om en riksdagskrifvelse till Kungl. Maj:t aflåtes, och på grund däraf

Angående
beskattning
af inkomst
af skog.
(Forts.)

ett nytt förslag i frågan varder af regeringen framlagdt. Jag vill nu antydningvis nämna endast ett par af dessa önskemål.

I dessa fjäll- eller skogssocknar, hvarom nu är fråga, kunna ju, ifall den begärda nya metoden för beskattning af inkomst utaf skog kommer till stånd, därigenom uppstå, här och där, stora tillgångar. Dessa borde, enligt mitt förmenande, på ett särskildt sätt användas och därjämte borde noga tillses och kontrolleras, att de verkligen användas för därmed afsedt ändamål. Jag syftar härvid på, att, om och när ett nytt förslag i frågan må komma från Kungl. Maj:t, det mycket lätt kan tänkas, att däri beredes möjlighet att få nyssnämnda tillgångar fonderade, vare sig detta sker genom att för dem inköpes skogsmark för bildande af sockenallmänningar, eller att medlen fonderas för något annat ändamål, hvilket i så fall förmodligen skulle komma att af vederbörande socknar själfva i hvarje fall bestämmas.

Dessutom hyser jag en betänklighet, hvilken icke beröres i motionerna. Det är nämligen fråga om, hur det skulle komma att ställa sig, ifall, efter den begärda lagens antagande, inom ifrågavarande socknar tillfälligtvis skulle hos några — så godt som utomstående personer, ty jag syftar här på dem, som äga inom socknen föra talan för ett kanske aflägst befintligt bolag — tillfälligtvis hopa sig en större massa af kommunens fyrktal. Sådant hafva vi motionärer icke kunnat sätta oss tillräckligt in i; men skulle till Kungl. Maj:t affärdas en skrifvelse med begäran om förnyad utredning, känner jag mig tämligen öfvertygad om, att äfven en dylik synpunkt skall komma under öfvervägande, pröfning och behandling. Därför, mina herrar, är det klokaste och betänksammaste man härvidlag kan göra att gå med på hvad utskottet här föreslår, i synnerhet som vi då skulle för andra gången begära ett nytt förslag från regeringen, hvilket denna gång önskas framlagdt redan för nästkommande års Riksdag. Huruvida detta senare låter sig göra, är jag icke kompetent att bedöma, men det synes mig, som om en dylik upprepad begäran borde på regeringen utöfva den inverkan, att den skulle inom möjligast korta tid för Riksdagen framlägga sitt förslag. Det är med anledning häraf, som jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Herr Lindblad: Herr talman! Jag skall endast be att få i korthet bemöta den siste talarens invändningar. Äfven jag skulle i likhet med honom önska, att man kunde ju förr dess hellre få fram ännu flera önskemål i den här riktningen, än hvad som ligger i det af herr Enander förordade förfaringssättet. Men jag vill erinra om en gammal erfarenhet, att »ju mer man ökar på lasset, desto lättare kan det stjälpas. Jag tror därför, att man bör icke begära alltför mycket, ty därigenom kan man — i synnerhet då det gäller en nyhet — så mycket lättare komma alltsammans att ramla. Hvem vet för öfrigt, hvad afseende regeringen kan komma att fästa vid en skrifvelse, och hvilka svårigheter möjligen kunna från intresserad håll uppställas? Här gäller det en uppenbar orättvisa mot de kommuner, hvilka i sina skogar hafva stora kapital, men som dock på grund af brister i den nuvarande lagstiftningen måste se detta kapital rinna bort utan någon som helst inkomst för kommunen från denna handtering. Jag tror

således, att det icke vore farligt för kammaren att nu ställa sig på motionärens ståndpunkt och alltså på samma ståndpunkt, som den redan förut antagit.

Jag ber att få fortfarande yrka bifall till herr Enanders motion.

Herr Beckman: Jag har endast begärt ordet med anledning af ett yttrande, som herr Ollas Anders Ericsson nyss fällt. Han sade nämligen, att bevillningsutskottet fått sig tillstånd det förslag i denna fråga, som utarbetats inom finansdepartementet af särskilde kommitterade. Ja, detta är alldeles riktigt. Men jag tror mig ej behöfva anses gå händelserna alltför mycket i förväg, då jag nu begagnar tillfället upplysa, att just detta förslag för närvarande är under omarbetning, enär man funnit det icke kunna gillas i den form, hvori kommitterade framlagt detsamma. Jag anhåller fortfarande att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Öfverläggningen var härmed afslutad. I enlighet med de yrkanden, som därunder förekommit, gaf herr talmannen proposition dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på bifall till den af herr Enander i ämnet väckta motionen; och fann herr talmannen den sistnämnda propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes emellertid, i anledning hvaraf nu uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition, så lydande:

Den, som vill, att kammaren med afslag å bevillningsutskottets hemställan i utskottets förevarande betänkande n:o 18 bifaller den af herr Enander i ämnet väckta motionen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit utskottets berörda hemställan.

Voteringen utföll med 81 ja, men 115 nej; och hade kammaren alltså bifallit utskottets hemställan.

§ 9.

Slutligen föredrogos hvart för sig och blefvo af kammaren godkända

lagutskottets utlåtanden:

n:o 45, i anledning af väckt motion om särskild lagstiftning angående beslag;

n:o 46, i anledning af väckt motion angående lagbestämmelser i syfte att rätten att taga afskrift af protokoll, hållna vid kommunal-

*Angående
beskattning
af skog.
(Forts.)*

stämmor samt hos kommunal- och stadsfullmäktige, må varda fullt effektiv m. m.;

n:o 47, i anledning af väckt motion om inskränkning i förmånsrätt för ränta å in-tecknad fordran; och

n:o 48, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 15 § i lagen angående sparbanker den 29 juli 1892.

§ 10.

Herr *A. Ekman* aflämnade en af honom med flere undertecknad motion i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning af brännvin, hvilken motion erhöi ordningsnumret 273 och på begäran genast hänvisades till Riksdagens särskilda utskott n:o 2.

Vidare afgaf herr *J. P. Jespersen* en motion, n:o 274, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om beskattning af socker.

Sistnämnda motion blef på begäran lagd på bordet.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag.

§ 12.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets memorial och utlåtanden:

n:o 65, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslag under riksstatens åttonde hufvudtitel;

n:o 66, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut i anledning af väckt motion om anslag till vice härads-höfdingen G. E. Fahlcrantz;

n:o 67, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa delar af förra militiebostället Forstena n:o 1 med Önan n:o 1 och Femtungan n:o 1 i Älfsborgs län;

n:o 68, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af den under Kungsörs norra kungsladugård dagsverksskyldiga lägenheten Borgvik n:o 1 i Västmanlands län;

n:o 69, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af två till förra militiebostället Lilla Svedala n:is 1, 5, 18 och 19 i Malmöhus län hörande områden;

n:o 70, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af åtskilliga lägenheter under förra militiebostället Klings-torp n:o 1 i Kristianstads län;

n:o 71, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efter-skänkande af kronans rätt till danaarf efter afidne muraren P. Öhmans hustru Maria Amalia Öhman, född Karlström;

n:o 72, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa till förra militiebostället Torsjö n:o 1 jämte Fals-torp n:o 1, ett torp, i Östergötlands län hörande lägenheter och torp;

n:o 73, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett till förra häradshöfdingbostället Hårnum n:o 1 i Älfsborgs län hörande utmarksskifte;

n:o 74, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse från Svartsjö kungsladugård af mark för fattighus m. m. åt Sänga kommun;

n:o 75, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa till förra militiebostället Ulfvestorp n:o 1 Storegård i Älfsborgs län hörande områden;

n:o 76, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af tre till lotten n:o 1 af förra militiebostället Tvångstorp n:o 3 i Kristianstads län hörande lägenheter;

n:o 77, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till lotten n:o 2 af förra militiebostället Tvångstorp n:o 3 i Kristianstads län hörande lägenhet;

n:o 78, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa delar af Roma klostrets kungsgård i Gottlands län;

n:o 79, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa lägenheter från indragna militiebostället Löfvestads kungsgård n:o 46 i Malmöhus län; och

n:o 80, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa områden från förra militieboställena Raskarum n:is 6, 8 och 9 samt Raskarum n:is 3 och 5 i Kristianstads län;

särskilda utskottets n:o 1 utlåtanden:

n:o 1, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition, n:o 21, med förslag till lag om ändring i vissa delar af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891, dels och inom Riksdagen i ämnet väckta motioner; och

n:o 2, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition, n:o 22, i fråga om rättighet till hämtning af väglagningsämnen från kronans jordbruksdomäner; samt

Andra Kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 20, i anledning af väckta motioner angående omorganisation af länsstyrelserna och revision af instruktionen för landshöfdingarne i rikets län.

§ 13.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>C. R. Johansson</i> i Jönköping under 14 dagar fr. o. m. den 7 april,				
„ <i>A. A. Johansson</i> i Möllstorp	5	”	”	6
„ <i>A. Ekman</i>	2	”	”	6
„ <i>G. Tamm</i>	3	”	”	6

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 12,41 på dagen.

In fidem
Herman Palmgren.